

Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Жиланов С.Б.

« 08 » 20 18 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Освітологія

для студентів

Спеціальності 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом)
Другого освітнього рівня «Магістр»
Освітньої програми 073.00.02 Управління навчальним закладом (за видами)
Спеціалізації:
1) експертиза в галузі освіти;
2) управління інноваційним розвитком НЗ

Київ – 2018.

Розробники:

Мельниченко Ольга Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

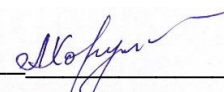
Проценко Олена Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Викладачі:

Проценко Олена Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 05.09.2018 № 2

Завідувач кафедри Л.Л. Хоружа

Робочу програму погоджено з гарантми освітньо-професійних програм

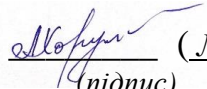
Гарант освітньо-професійної програми (В.М. Гладкова)

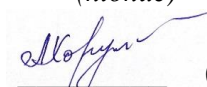
Робочу програму перевірено

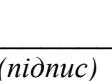
«__» _____ 20__ р.

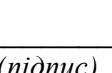
Заступник директора/декана (М.А. Машовець)

Пролонговано

на 2019/2018 (Л.Л.Хоружа), «04» вересня 2019 р., протокол № 2
(підпис)

на 2020/2021 (Л.Л.Хоружа), «31» серпня 2020 р., протокол № 1
(підпис)

на 20__/20__ (ПБ), «__» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

на 20__/20__ (ПБ), «__» _____ 20__ р., протокол № _____
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
		заочна
<i>«Освітологія»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120	
Курс	I	
Семестр	11	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Самостійна робота	96	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – забезпечити поглиблену теоретичну підготовку щодо розуміння сфери освіти у її сталому розвитку та сприяти формуванню знань про здобутки та суперечності у теорії та практиці функціонування сучасних освітніх систем; розвиток професійної компетентності менеджерів освіти на основі вивчення освітології як галузі міждисциплінарного наукового знання.

Завдання вивчення дисципліни:

- отримання знань про сучасну сферу освіти як об'єкт наукового дослідження та управління; опанування знаннями про значення соціології та економіки освіти для становлення і розвитку освітніх систем, а також їх конкурентоспроможності (ЗК1);
- оволодіння знаннями про становлення та етапи розвитку освітології в Україні та за кордоном; оволодіння знаннями про об'єкт, предмет, завдання та предметне поле освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти для свідомого управління сферою освіти (ЗК 2);
- оволодіння системою знань про сферу освіти у різних площинах, вимірах, співвідношеннях та взаємозв'язках з метою усвідомлення закономірностей і тенденцій її розвитку; опанування знаннями про джерела розвитку освітніх систем (ЗК3);
- оволодіння знаннями про основні концепти освітології; поглиблення знань про напрями освітологічних досліджень; формування знань про сферу освіти як соціальний інститут, специфічний сегмент правового та економічного простору, соціокультурну технологію (ЗК4);
- поглиблення знань про складові освітологічної підготовки; формування наукового світогляду та методологічної культури щодо цілісного сприйняття сфери освіти (ФК6);
  - розвиток інтелекту, творчих якостей, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності в сфері освіти (ФК9).

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу магістранти засвоюють теоретичні знання щодо основних категорій, понять та термінів, які відображають науковий тезаурус

дослідження сучасної сфери освіти; опановують систему знань щодо розуміння сфери освіти як об'єкту наукового дослідження та управління, опановують характеристики освітологічної підготовки; володіють знаннями про розуміння поняття освіти як соціального інституту, специфічного сегменту правового простору та як економічної категорії; засвоюють різні підходи до визначення конкурентоспроможності освітніх систем; що сприяє формуванню у магістрантів таких навиків та вмінь:

- удосконалюються уміння й навички самостійної навчальної роботи, збирання, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел (ПРН11);

- на основі самопізнання формується власний стиль наукової, професійно-педагогічної та управлінської діяльності, професійного спілкування (ПРН14);

- розвиваються уміння й навички навчання упродовж життя (ПРН17);

- розширюється науковий світогляд та підвищується рівень методологічної культури (ПРН5);

- отримуються уміння порівняльного викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах (ПРН10) та навички виконання завдань на розвиток рефлексивних умінь, аналізу і самооцінки власної професійної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості (ПРН23).

- розвиваються уміння формулювати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру, що сприяє усвідомленню актуальних проблем управління освітою й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов освітнього процесу та практичних життєвих ситуацій (ПРН9).

Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти							
Генеza поняття «освіта». Роль освіти у XXI столітті. Освіта як сфера цивілізаційного творення та як цілісна та динамічна система. Поняття сфери освіти. Витоки та етапи розвитку освітології. Концептуальні положення освітології. Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка, С.О. Сисоєвої.	28	2	2	-	-	-	24
Модульний контроль 1		2					
Разом		28	2	2	-	-	24
Змістовий модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання							
Освіта як синергетична система. Поняття «відкритої освітньої системи». Типологія освітніх систем. Поняття системної якості. Дослідження тенденцій розвитку, протиріч, механізмів прогресу та методів управління освітою. Проблема забезпечення якості освіти. Загальноосвітова практика оцінки якості освіти. Підготовка експертів у галузі освіти.	28	2	2	-	-	-	24
Модульний контроль 2		2					
Разом		28	2	2	-	-	24
Змістовий модуль III. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання							
Філософія освіти та її розвиток в Україні. Історія освіти та її значення для розвитку освітньої галузі. Освіта як соціальний інститут. Освіта як складова культури. Освіта як специфічний сегмент економічного сектору: механізми фінансування освітньої діяльності. Особливості менеджменту та маркетингу в сфері освіти. Освіта як специфічний сегмент правового сектору: юридичні особливості освітніх послуг. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти.	28	2	-	2	-	-	24
Модульний контроль 3		2					
Разом		28	2	-	2	-	24
Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.							
Поняття інтелектуального потенціалу та його структура. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства. Способи вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Поняття та ознаки інноваційної освіти. Інноваційні тенденції у розвитку освіти: український та зарубіжний досвід. Футурологічні концепції розвитку систем освіти. Принципи, методи та прийоми прогнозування розвитку закладів освіти. Моніторинг якості освіти як необхідна складова сучасного менеджменту.	28	2	-	2	-	-	24
Модульний контроль 4		2					

	<i>Разом</i>	28	2	-	2	-	-	24
Семестровий контроль	залік							
	<i>Усього</i>	120	8	4	4	-	-	96

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовний Модуль 1. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти.

Лекція 1. Генеза поняття «освіта». Роль освіти у XXI столітті. (2 год)

Освіта як сфера цивілізаційного творення та об'єкт наукового дослідження. Генеза поняття «освіта». Сучасна трансформація поняття «освіта». Освіта як сфера життєдіяльності людини і як соціальний інститут. Роль освіти у розвитку сучасного суспільства.

Освіта як система цілісного та динамічного утворювання. Поняття системи. Основні властивості систем: цілісність, ієрархічність, емерджентність, функціональність та еквіпотенційність. Поняття сфери освіти. Чинники впливу на сферу освіти.

Освітні парадигми та освітня практика. Моделі сучасної парадигми освіти: освіта як формування наукової картини світу, освіта як професіоналізація, освіта як формування культури розумової діяльності, освіта як підготовка до життя, концепція безперервної освіти. Становлення й розвиток едукології. Етапи розвитку освітології. Характеристика поняття «освітологія». Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка та С.О. Сисоєвої. Характеристика поняття «Номо Educatus» (В. О. Огнев'юк).

Семінар 1. Аналіз основних властивостей системи освіти, освітніх парадигм та освітньої практики. (2 год.)

Основні поняття: освіта, освітня система, едукологія; освітологія; об'єкт та предмет освітології; мета, завдання та принципи освітології; науковий тезаурус освітології; етапи розвитку освітології; міждисциплінарний підхід;

Змістовний модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання.

Лекція 2. Освітологія як системна теорія і практика освіти: синергетичні принципи освіти і науки. (2 год.)

Поняття «синергетика» та «синергетичний підхід». Характеристика синергетичних систем. Сфера освіти як синергетична система. Поняття «відкрита система», «освітня система». Освіта як відкрита система та її особливості. Типологія освітніх систем.

Поняття «системна якість». Європейські принципи системи якості освіти. Якість як процес формування професіоналізму та результат освіти. Проблема забезпечення якості освіти. Зовнішні та внутрішні чинники забезпечення якості освіти. Міжнародний стандарт якості освіти. Загальносвітова практика оцінки якості освіти. Спеціалізовані акредитаційні агенції та їх функції. Основні характеристики європейської системи забезпечення якості освіти. Основні відмінності у формуванні української та європейської систем забезпечення якості вищої освіти. Підготовка експертів у галузі освіти. Європейська мережа підготовки експертів освіти. Програми підготовки

експертів освіти та форми їх реалізації. Система забезпечення якості освіти в Україні. Зовнішня та внутрішня системи забезпечення якості освіти. Напрями наукової експертизи у галузі освіти.

Семінар 2. Система забезпечення якості освіти та підготовка експертів освіти. (2 год.)

Основні поняття: освіта; освітня система, якість освіти, система забезпечення якості освіти, експерт освіти, підготовка експертів освіти.

Змістовий модуль III. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання

Лекція 3. Характеристика складових освітологічної підготовки: філософії, історії, соціології, культури, економіки, права, управління. (2 год.)

Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання. Складові освітології: філософія освіти, історія освіти, управління освітою, економіка освіти, соціологія освіти, культурологія освіти. Характеристика складових освітології. Розвиток філософії освіти в Україні. Історія освіти. Соціологія освіти як наукове знання. Освіта як соціальний інститут. Сутність освіти як складової культури. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем, що їх відображають.

Освіта як специфічний сегмент економічного сектору. Напрямки розвитку економіки освіти. Механізми фінансування освітньої діяльності та їх специфіка. Особливості менеджменту та маркетингу в сфері освіти. Підприємницька діяльність закладів освіти. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики закладу освіти. Моніторинг якості освіти. Багатопрофільність закладу вищої освіти як умова його конкурентоспроможності.

Освіта як специфічний сегмент правового сектору. Суб'єкти освітніх відносин. Типи відносин у сфері освіти. Специфічні риси правових відносин в освіті. Нормативно-правова база освітньої галузі

Практичне заняття 1. Засади конкурентоспроможності сучасних освітніх систем. (2 год.)

Основні поняття: складові освітології; економіка освіти, механізми фінансування освіти, менеджмент освіти, маркетинг освіти, правові відносини в освіті, освітнє право, суб'єкти освітніх відносин, типи освітніх відносин, управління освітою, юридичні послуги в сфері освіти, договір (контракт). конкуренція, конкурентоспроможність, освітня статистика, рейтинг у сфері освіти,

Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.

Лекція 4. Освітологічні засади інноваційної діяльності в сфері освіти. (2 год.)

Структура інтелектуального потенціалу суспільства. Роль освітології у формуванні інтелектуального потенціалу як чинника конкурентоспроможного суспільства. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти

Самостійна робота 1.

А. Розкрити зміст основних понять теми та перекласти основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).

Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

- здійснити аналіз та класифікацію визначень поняття «освіта», що зустрічаються в науковій літературі;
- результати подати у вигляді таблиці або презентації;
- висновки обґрунтувати.

Змістовий модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання.

Самостійна робота 2.

А. Розкрити зміст основних понять теми та перекласти основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).

Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

- дослідити систему забезпечення якості освіти в Україні;
- результати подати у вигляді таблиці або презентації; обґрунтувати висновки та узагальнення.

Змістовий модуль III. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання

Самостійна робота 3.

А. Розкрити зміст основних понять теми та перекласти основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).

Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

- проаналізувати механізми фінансування освітньої діяльності;
- схарактеризувати підприємницьку діяльність закладів освіти;
- визначити методи підвищення конкурентоспроможності закладу освіти;
- результати представити у вигляді таблиці або презентації, висновки обґрунтувати;

Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.

Самостійна робота 4.

А. Розкрити зміст основних понять теми та перекласти основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).

Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:

- проаналізувати один зі світових рейтингів в галузі освіти (вибір за бажанням);
- проаналізувати один з вітчизняних рейтингів в галузі освіти (вибір за бажанням);
- узагальнити результати і подати у вигляді таблиці або презентації.

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	4
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	10
3.	Різноманітність використаних джерел	10

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань дистанційно (у системі Moodle) в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу.

5.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях (не менше 3 занять), виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожен модуль)

Форма проведення: залік

5.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Генеза поняття «освіта».
2. Характеристика поняття «освітологія».
3. Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка. Внесок у розвиток освітології академіка Сисоевої С.О.
4. Предметне поле й завдання освітології. Міждисциплінарний характер освітологічних досліджень, напрями освітологічних досліджень.
5. Етапи розвитку освітології.
6. Взаємозв'язок освітології з різними галузями наукового знання.
7. Синергетичні принципи освіти і науки.
8. Поняття «система», «відкрита система», «освітня система».
9. Типологія освітніх систем.
10. Сфера освіти як синергетична система. Синергетичні принципи освіти і науки.
11. Циклічність як принцип розвитку освітньої системи.
12. Чинники впливу на розвиток освітньої системи, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.
13. Складові освітологічної підготовки.
14. Планування та прогнозування розвитку освіти.
15. Правові відносини в галузі освіти.
16. Економічні механізми розвитку освіти.
17. Освітні системи в умовах глобальної конкуренції.
18. Значення філософії освіти для розвитку освітології.
19. Внесок історії освіти в розвиток та становлення освітології.
20. Соціологія освіти та культурологія освіти як складові освітології.
21. Взаємовплив управління освітою та освітології.
22. Освіта як соціальний інститут.
23. Соціальна політика у сфері освіти. Соціальні суб'єкти – учасники освітнього процесу (на рівнях: індивідів, різних соціальних груп), їх потреби та відносини.
24. Правові відносини у сфері освіти.

25. Освітня політика.
26. Освіта як економічний феномен та фактор економічного зростання. Економічні механізми розвитку освіти.
27. Сфера виробництва освітніх послуг.
28. Поняття системної якості та проблема забезпечення якості освіти.
29. Загальносвітова практика оцінки якості освіти. Підготовка експертів у галузі освіти.
30. Система забезпечення якості освіти в Україні.
31. Підготовка експертів освіти в Київському Університеті імені Бориса Грінченка
32. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем.
33. Визначення чинників глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг.
34. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти.
35. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем.
36. Основні засади підвищення конкурентоспроможності освіти в умовах формування глобальної економіки.
37. Індекс глобальної конкурентоспроможності як інструмент виміру конкурентоспроможності на рівні різних держав.
38. Інтернаціоналізація вищої освіти як умова конкурентоспроможності освітніх систем.
39. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти. Характеристика провідних країн щодо конкурентоспроможності у сфері освіти.
40. Міжнародно-правові стандарти у сфері освіти.
41. Інструменти державної політики в галузі освіти. Розвиток державно-громадського управління освітою.
42. Нормативно-правове регулювання освітнього процесу та освітніх відносин.
43. Правовий статус закладів освіти та його складові.
44. Європейська рамка кваліфікацій як мірило інтелектуального потенціалу країни.
45. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства.
46. Чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства.
47. Управління інтелектуальним потенціалом закладу освіти.
48. Ознаки інноваційної освіти. Класифікації освітніх інновацій.
49. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.
50. Поняття та ознаки інноваційної освіти.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Семестр	X семестр											
	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.			Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV.		
Лекція	Лекція 1			Лекція 2	Лекція 3				Лекція 4.			
Бали	1			1	1				1			
Семінари та практичні заняття	№1			№2	№3				№4			
Бали	11			11	11				11			
Самостійна робота (бали)	№ 1. (24)			№2 (24)			№3 (24)			№4 (24)		
Поточний контроль (бали)	МК №1 (25)			МК № 2 (25)			МК №3 (25)			МК № 4 (25)		
Семестровий контроль (бали)	залік											

7.2. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література

1. **Вступ до освітології:** Навчальний посібник / Упорядники: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – Київ: ВП «Едельвейс», Київ, 2017. – 382 с.
2. **Освітологія:** хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
3. **Освітологія: витоки** наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.
4. **Освітологія: фахова підготовка**// навчально-методичний посібник за редакцією В.О. Огнев'юка. – Київ, КБГУ, 2014. – 612 с.
5. **Огнев'юк В. О.** Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.
6. **Огнев'юк В. О.** Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк / Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С.117 – 129.
7. **Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О.** Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4 – 5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.
8. **Сисоєва С. О.** Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

Додаткова

1. **Сисоєва С. О.** Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.
2. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 359 с.
3. **Лутай В.** Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лутай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33–35.
4. **Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
5. **Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч. - метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу:

<http://www.google.ru/url?sa=t&.doc&ei=Gz2VT-qHDoaP>

wakotn8Aw&usg=AFQjCNHbG1la OmtbiXxu6pPxOljYUWZnOQ&cad=rjt.

6. **Загвойська Л.** Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки [Електронний ресурс] / Л. Загвойська. – С. 48 – 53. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vide/2009_1/ve1_statti/ve1_zahvoyska.pdf
7. **Толочко С.** Едукологія та освітологія: актуальність розвитку в умовах реформування освіти в Україні. - Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Вип.2. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – с.179-191. (<http://bdpu.org/pedagogy/ua/>)
8. **Пономаренко Н. Г.** Проблема підготовки експертів з освіти в Україні / Н. Г. Пономаренко // Збірник наукових праць. – 2016. – Випуск LXX, Том 2. – С. 100–104.
9. **Тригуб І. І.** “Освітометрія (основи вимірювань)”: навчальна дисципліна з підготовки експертів у галузі освіти” / І. І. Тригуб // Тези учасників V міжнародної науково-методичної конференції “Освітні вимірювання – 2015. Реформування зовнішнього незалежного оцінювання: методологія, модель, основні складові”. 30 вересня – 2 жовтня 2015 року – Одеса, 2015, С. 144 –145.

7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Освітологія» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

ДОДАТОК

до робочої програми навчальної дисципліни

«Освітологія»

для студентів

спеціальності 073 Менеджмент

Галузь знань : 07 Управління та адміністрування

Спеціалізація: Управління закладом освіти

освітнього рівня другого (магістерського)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1.

Аналіз основних властивостей системи освіти, освітніх парадигм та освітньої практики. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Понятійно-категоріальний апарат теми.

Завдання. Підготуйте тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення в групі за такими ключовими позиціями:

1. Історична характеристика зміни поняття «освіта». Розуміння терміну «освіта» на початку XXI століття.
2. Освіта як відображення сутності суспільного розвитку. Роль освіти у розвитку сучасного суспільства.

3. Аналіз поняття «система». Основні властивості систем.
4. Характеристика сучасної системи освіти в Україні.
5. Моделі сучасної парадигми освіти: характеристика та основні особливості.

II. Навчальна дискусія.

III. Захист практичного самостійного завдання.

Семінарське заняття 2.

Система забезпечення якості освіти та підготовка експертів освіти. (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина. Понятійно-категоріальний апарат теми.

Завдання. Підготуйте тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення в групі за такими ключовими позиціями:

1. Проблема забезпечення якості освіти
2. Загальноосвітня практика оцінки якості освіти
3. Підготовка експертів у галузі освіти
4. Система забезпечення якості освіти в Україні
5. Підготовка експертів освіти в Київському Університеті імені Бориса Грінченка

II. Навчальна дискусія.

III. Захист практичного самостійного завдання.

Практичне заняття 1

Засади конкурентоспроможності сучасних освітніх систем. (2 год.)

План заняття

1. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем.
2. Визначення чинників глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг.
3. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти.
4. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем.
5. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти.

I. Дискусія.

II. Захист практичного самостійного завдання.

Практичне заняття 2.

Методики оцінювання ефективності інноваційної політики закладу освіти. (2 год.)

План заняття

1. Досвід впровадження освітніх інновацій у закладах освіти за кордоном.
2. Принципи, методи та прийоми прогнозування розвитку закладів освіти.
3. Моніторинг якості освіти як необхідна складова сучасного менеджменту.
4. Прогнозування інноваційного розвитку закладів освіти.
5. Управління інтелектуальним потенціалом закладу освіти.

I. Дискусія.

II. Захист практичного самостійного завдання.

Рекомендована література

1. **Вступ до освітології:** Навчальний посібник / Упорядники: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – Київ: ВП «Едельвейс», Київ, 2017. – 382 с.
2. **Освітологія:** хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
3. **Освітологія: витоки** наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.
4. **Освітологія: фахова підготовка**// навчально-методичний посібник за редакцією В.О. Огнев'юка. – Київ, КБГУ, 2014. – 612 с.
5. **Огнев'юк В. О.** Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.
6. **Огнев'юк В. О.** Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк / Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С.117 – 129.
7. **Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О.** Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4 – 5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.
8. **Сисоєва С. О.** Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.
9. **Сисоєва С. О.** Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.
10. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 359 с.
11. **Лутай В.** Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лутай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33–35.
12. **Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
13. **Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч. - метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ.

- пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&doc&ei=Gz2VT-qHDoaPwakotn8Aw&usg=AFQjCNHbG1laOmtbiXxubpPxOljYUWZnOQ&cad=rjt>.
- 14. Загвойська Л.** Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки [Електронний ресурс] / Л. Загвойська. – С. 48 – 53. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vid/2009_1/ve1_statti/ve1_zahvoyska.pdf
- 15. Толочко С.** Едукологія та освітологія: актуальність розвитку в умовах реформування освіти в Україні. - Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Вип.2. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – с.179-191. (<http://bdpu.org/pedagogy/ua/>)
- 16. Пономаренко Н. Г.** Проблема підготовки експертів з освіти в Україні / Н. Г. Пономаренко // Збірник наукових праць. – 2016. – Випуск LXX, Том 2. – С. 100–104.
- 17. Тригуб І. І.** “Освітометрія (основи вимірювань)”: навчальна дисципліна з підготовки експертів у галузі освіти” / І. І.Т тригуб // Тези учасників V міжнародної науково-методичної конференції “Освітні вимірювання – 2015. Реформування зовнішнього незалежного оцінювання: методологія, модель, основні складові”. 30 вересня – 2 жовтня 2015 року – Одеса, 2015, С. 144 –145.